

Thuis bij de stationschef

Duizenden reizigers komen er dagelijks. Rennen zonder op of om te kijken naar de trein, waarvan elk moment de deuren zich kunnen sluiten. Halen nog snel iets te eten voor onderweg of kopen nog even een boek. Het station. Zo gewoon dat je er aan voorbij loopt. Maar station Dordrecht is ten tijde van het ontwerp al 'bijzonder' genoemd en daarvan zijn nog steeds sporen aanwezig. Bij het maken van recente verbouwingsplannen voor het station stuitte Monumentenzorg Dordrecht op veel originele onderdelen. Bijvoorbeeld in de dienstwoning boven het station.

VERRASSEDE VONDSTEN IN STATION DORDRECHT

JEANINE KATSMAN

STATION TWEEDE KLASSE

Het station uit 1872 is een 'station tweede klasse', aangepast aan de plaatselijke eisen. Qua grootte lijkt het een eerste klasse station, maar omdat het geen spooroverkapping had, kreeg het deze status niet. Architect Michaëlis had echter een goede reden om het station groter te maken: 'Er is te Dordrecht, vooral bij gelegenheden van feesten als anderszins, hetzij te 's-Gravenhage of hier, een buitengemene drukte te verwachten zodat de lokalen ongetwijfeld te klein zijn en een vergroting wenselijk schijnt. (...) Bovendien is het mij toegeschreven dat vooral in een stad als Dordrecht een afzonderlijke wachtkamer eerste klasse onontbeerlijk is.' Men moest dus

wel chique naar Den Haag kunnen reizen...

Voorbeelden van een standaard station tweede klasse zijn onder andere Harlingen en Leeuwarden. Duidelijk is dat het Dordtse station een stuk langer is gemaakt, met een groter centraal bouwdeel en aan het eind van de vleugels twee dwarsgebouwtjes van twee bouwlagen. En dan is er dus nog de wachtkamer eerste klasse.

HONDENKOPJES

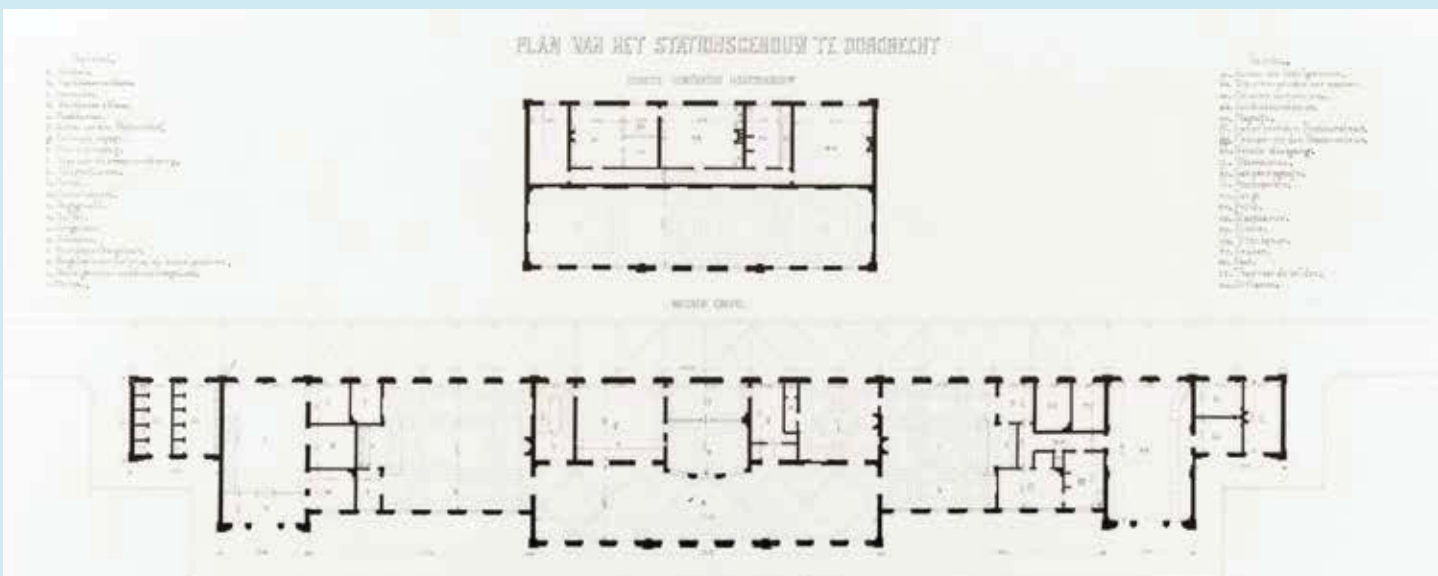
Opmerkelijk is ook de dienstwoning op de verdieping van het centrale bouwdeel, achter de stationshal. De stationschef bereikte zijn huis vanuit de hal via een majestueuze trap, versierd met tot nu toe onverklaarbare

Hondenkopjes in de balusters van de enorme, statige trap.

hondenkopjes. Was de stationschef wellicht een hondenliefhebber? Boven wandel je door een lange gang, met aan één kant achter-eenvolgens de slaapkamer, verschillende kleine kamertjes,

de woonkamer, de keuken en de trap naar zolder. Aan het eind van de gang is de zitkamer. Van de woning zijn vooral nog de prachtig gedecoreerde stucplafonds aanwezig. Hoewel sommige achter

Het dak wordt ondersteund door zogenaamde Belgische spanten; een gietijzeren constructie.

verlaagde plafonds verborgen zijn. In de slaapkamer bevinden zich aan weerszijden van de schouwboezem nog houten wanden, waar vrijwel zeker inbouwkasten in waren opgenomen.

Ook in de zitkamer hing een zwaar gedecoreerd plafond, waarvan in een later gerealiseerd gangetje nog een hoekornament zichtbaar is. Het gangetje is waarschijnlijk de redding geweest van het ornament, want in de rest van de zitkamer is hier niets van over. Wel is er in de zitkamer nog een prachtig gestucte schouwboezem aanwezig en een rond raam. Geen normaal raamtype voor een zitkamer. Het herinnert je eraan dat je in een station bent. Op de zolder, die zich boven het complete centrale bouwdeel bevindt, zijn typisch 19de-eeuws Belgische spanten aanwezig;

slanke gietijzeren constructies, met ouderwetse bouten, moeren en spieën in elkaar gezet.

De architect zag het destijds wel: station Dordrecht overstijgt de status van 'station tweede klasse'. In 1925 kreeg het station zelfs een stationskapper. Die kapperszaak is nu te zien in het Spoorwegmuseum in Utrecht. De recente vernieuwing van het stationsplein heeft station Dordrecht weer een monumentaal aanzien gegeven. Maar mocht het station binnenkort de intercystatus verliezen, dan wordt die ooit geplande tweede klasse toch nog werkelijkheid.

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van het bouwhistorisch rapport 'Station Dordrecht Cultuur-historische verkenning en waardstelling' van SteenHuisMeurs uit 2014.

Prachtige acanthusbladeren in de kapiteeltjes van de schouw in de zitkamer.

In de oorspronkelijke zitkamer zaten twee enorme ramen die op het spoor uitkeken, en daarnaast een rond raam. De zitkamer is later in tweeën gedeeld door de muur links. De plafondlijst en de lambrisering lopen nog achter de wand door.

De voormalige Dordtse stationskapperszaak, nu in het Spoorwegmuseum in Utrecht.

Voorzijde van het station, ca. 1920. Regionaal Archief Dordrecht